

Äriplaani ja finantsanalüüsi koostamise juhend

Rakendusüksuse kehtestatud juhend jäätmete väärimise, ringlussevõtu ja digiarenduse taotlusvoorst toetuse taotlemiseks

SISSEJUHATUS JUHENDI KASUTAJALE 1

1 ÄRIPLAAN 1

1.1 JÄÄTME MAJANDUSE OLUKORD JA NÕUDLUSANALÜÜS
PROJEKTIGA SEOTUD JÄÄTMELIIKIDE KOHTA 1

1.2 JÄÄTMEKÄITLUSTEENUSE PAKKUJA / TOETUSE
TAOTLEJA ISELOOMUSTUS JA INFRASTRUKTUURI KUULUVUS 1

1.3 PLANEERIMISDOKUMENDID JA ÕIGUSLIK ALUS 2

1.4 TEHNILINE LAHENDUS 2

1.4.1 TEHNILISE LAHENDUSE KIRJELDUS 2

1.4.2 VALITAVA TEHNOLOOGIA ALTERNATIIVIDE VÕRDUS
2

1.5 PROJEKTI ORGANISATSIOONILINE ÜLESEHITUS 3

2 FINANTSANALÜÜS 3

2.1 FINANTSANALÜÜSI PÕHIMÕTTED 3

2.2 FINANTSANALÜÜSI KOOSTAMINE 4

2.2.1 PROJEKTI FINANTSEERIMISKAVA (TABEL 1) 4

2.2.2 TEGEVUSTULUD JA -KULUD (TABEL 2) 4

2.2.3 PROJEKTI RAHAVOOD (TABEL 3) 5

2.2.4 TAOTLEJA KOGU MAJANDUSTEGEVUSE RAHAVOOD
PROJEKTI ARVESTUSPERIOODIL (TABEL 4) 5

3 KHG HEITE VÄHENEMINE (TABEL 5) 6

Sissejuhatus juhendi kasutajale

Äriplaan ja finantsanalüüs peavad sisaldama kõikide taotluses kavandatud tegevustega seonduvaid käesoleva juhendi peatükke ja alapeatükke ning kirjeldama tegevusi vähemalt käesolevas juhendis nõutud mahus. Juhendi järgimine on kvaliteetse taotluse koostamise eelduseks ning taotlejatele kohustuslik. Juhendis küsitud vastava teabe esitamisel loetakse esitatuks ka määruse „Jäätmete ringlussevõtu võimekuse suurendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ (edaspidi TAT) § 11 lõike 2 punktides 1, 4, 5, 8, 10, 11 ja 13 küsitud dokumendid. Nimetatud dokumendid peavad tõendama, et taotluses kirjeldatud projekti saab lugeda taotluses toodud tingimustel põhjendatuks (taotlus vastab TAT § 14 lõike 3 punkti 2 nõudele).

1 Äriplaan

Projekti täpne nimetus ja ettevalmistuse seis. Esitada projekti üldine kirjeldus, sh olukord jäätmeturul antud jäätmeliigi osas ning kavandatav lahendus ja märkida kavandatava projekti asukoht. Kirjeldada, kuidas projekt panustab TAT-i eesmärgi ja Riigi Jäätmekava 2023–2028 strateegilise eesmärgi „ohutu materjaliringluse suurendamine“ tulemusnäitajate saavutamisse.

Projekti eesmärgid peavad olema kooskõlas TAT §-s 3 toodud eesmärkidega ja esitatud äriplaani koosseisus. Projekti kirjelduses tuleb esitada projekti elluviimiseks vajalikud eeltingimused, samuti olemasolevad riskid ja hinnangud nende mõju kohta.

1.1 Jäätmemajanduse olukord ja nõudlusanalüüs projektiga seotud jäätmeliikide kohta

Põhjendada projekti vajalikkust. Esitada jäätmemajanduse olukorra analüüs projektiga seotud jäätmeliikide osas, sh:

- kuidas aitab projekt olemasolevat jäätmekäitluse olukorda parandada;
- kuidas on sisendjäätmevood tagatud;
- kas nõudlus projekti väljundi järele on olemas või kuidas on kavas seda tekitada.

Sisendjäätmete kohta esitada:

- ülevaade projektis käideldavate jäätmete tekkest Eestis jäätmeliikide lõikes ja selle dünaamika 5 aastat enne taotluse esitamist ja prognoos 5 aasta kohta pärast projekti lõppu;
- ülevaade projektiga seotud jäätmete korduskasutamise ja ringlusse võtmise olukorrast (maht, kvaliteet jms) Eestis projektieelselt;
- ülevaade, kust saab taotleja projektiga seotud jäätmed, sh lisanduvad jäätmekogused (lisada huvikirjad jäätmete üleandjatega v.a juhul kui käideldavate jäätmekoguste saamine on tõendatud Keskkonnaameti poolt kinnitatud jäätmearuandega). Huvikirja väljastajaks saab olla jäätmete käsutusõigust omav isik.

Projekti väljundi kohta esitada:

- ülevaade, mis tõendab/põhjendab nõudlust projektiga seotud jäätmekäitlustulemi ja mahtude järele vähemalt 5 aasta jooksul pärast projekti elluviimist;
- tõendid (sh huvikirjad) nõudluse kohta projekti jäätmekäitlustulemi osas planeeritud mahus. Huvikirja väljastajaks saab olla jäätmete käsutusõigust omav isik;
- ülevaade turukonkurentsist projektiga seotud jäätmekäitlustulemi osas. Kui turul on sarnase teenuse osas konkurents, siis välja tuua enda konkurentsieelised;
- turu ülevaade primaarse ja sekundaarse tooraine hinna kohta projektiga seotud jäätmeliikide osas, st ringlusse võetud toorme saadavus turul ja selle hind ning võrdlus algse toorainega.

1.2 Jäätmekäitlusteenuse pakkuja / toetuse taotleja iseloomustus ja infrastruktuuri kuuluvus

Peatükis esitada:

- projektiga seotud jäätmekäitlusteenuse osutamise asukoht (piirkond). Esitada taotlusega seotud rajatiste asukoha plaan (nt Maa-ameti kaardi väljavõte). Plaanile tuleb märkida projektiga seotud rajatised;
- ülevaade projektiga seotud rajatistest (sh seadmetest), nende omandikuuluvusest ning rajatiste aluse maa omandikuuluvusest;
- märkida jäätmekäitluse osutamise õiguslikud alused (rendileping vms);
- ülevaade ettevõtte organisatsioonilisest ülesehitusest.

1.3 Planeerimisdokumendid ja õiguslik alus

Peatükis anda ülevaade projekti kavandamisel arvesse võetud õigusaktide nõuetest ning projekti seotusest asjakohaste planeerimisdokumentide, arengukavade ja nende juurde kuuluvate finantseerimiskavadega.

Sealhulgas tuleb käsitleda:

- 1) Projekti teostamiseks vajalikke olemasolevaid või tulevasi lubasid (ehitusluba, keskkonnakompleksluba, jäätmeluba jne). Juhul, kui projekt eeldab olemasoleva loa muutmist või uue loa taotlemist ning vastav menetlus ei ole lõppenud, tuleb esitada põhjalik selgitus edasise tegevus- ja ajakava kohta loa taotlemisel, samuti selgitada ja põhjendada faktilisi ja õiguslikke eeldusi loa saamiseks.
- 2) Projekti seotust olemasolevate planeeringutega (kirjeldada, kas kavandatav tegevus vastab kehtivale detailplaneeringule või tegevuse elluviimiseks võib olla vajalik detailplaneeringu koostamine, millised on seosed olemasolevate kõrgemalseisvate planeeringutega, näiteks korduskasutuskeskuse kajastumine üldplaneeringus vms ja kas on vajalik kõrgemalseisvate planeeringute muutmine).
- 3) Planeeringu puudumisel tuleb esitada kohaliku omavalitsuse arvamus võimalusest planeering planeeritava tegevusega kooskõlla viimise kohta.

1.4 Tehniline lahendus

1.4.1 Tehnilise lahenduse kirjeldus

Esitada valitud investeeringu kirjeldus, sh rajatava infrastruktuuri või valitud tehnoloogia iseloomustus ja füüsilised näitajad ning põhjendus valitud tehnilise lahenduse ja käitlusmahtude kohta.

Taotlusele tuleb lisada võrdlevad hinnapakkumused, mis selgitavad ja tõendavad projekti eelarve kujunemist. Hinnapakkumused tuleb võtta projektis hangitavale tehnoloogiale (sh infrastruktuurile) ja võrreldavale tehnika hetke taseme tehnoloogiale.

Juhul, kui võrdlevaid hinnapakkumusi ei ole võimalik esitada, tuleb nende puudumist detailselt põhjendada.

1.4.2 Valitava tehnoloogia alternatiivide võrdlus

Tehnilise lahenduse kirjeldus peab sisaldama valitava tehnoloogia alternatiivide võrdlust. Ettevõtja praeguse majandusolukorra baasil tuleb analüüsida ja võrrelda erinevaid tehnilisi alternatiive, võttes arvesse olemasolevate rajatiste ja/või seadmete seisundit ja lähtudes planeeritud arengust.

Tehnilisi lahendusi tuleb võrdlemiseks kirjeldada koos nende elluviimise maksumuse ja eksploatatsioonikuluga. Selgitatakse välja rajamismaksumuse, eksploatatsioonikulu ja keskkonnapärase seisukohast eelistatav alternatiiv.

Valitava tehnoloogia tehniliselt võrreldav alternatiiv on alternatiiv, millel on sama tootmisvõimsus ja kõik muud tehnilised tunnused (välja arvatud need uuenduslikud tunnused/aspektid, mis on otseselt seotud tavatasemest kõrgema tehnikaga, st täiendavate investeeringutega). Lisaks sellele peab kõnealune võrdlusalternatiiv olema ärilisest seisukohast tõsiseltvõetav alternatiiv hinnatavale alternatiivile. Juhul,

kui puuduvad majanduslikult ja tehnoloogiliselt reaalsed alternatiivid, tuleb nende puudumist detailselt põhjendada.

1.5 Projekti organisatsiooniline ülesehitus

Peatükis tuleb kirjeldada projekti elluviimise õiguslikke eeldusi ja korraldust (institutsioonilist poolt), sealhulgas taotleja (varade omaniku) võimekust projekti ellu viia, sh projekti elluviimiseks ja haldamiseks vajaliku kvalifikatsiooni ja kogemusega töötaja(te) olemasolu.

Projekti elluviimise kava, sh hangete plaan ning maksete prognoos (esitatakse KIKi kehtestatud vormil) tuleb koostada finantseerimiskavast lähtuvalt. Selles tuleb ära näidata kavandatavate tegevuste ajaline järjestus ja nende jaoks planeeritud finantsmahud aastate lõikes. Kirjeldama peab projekti elluviimise skeemi, hangete sisu ja arvu ning hangete ajakava.

2 Finantsanalüüs

2.1 Finantsanalüüsi põhimõtted

Ülevaade finantsanalüüsist (FRA) esitatakse Exceli dokumendina (KIKi kehtestatud vormil), kus kõik arvutusvalemid ja viited on kontrollimiseks avatud ning sisestamisõigus dokumenti on tagatud. Kaitsesõnadega või ilma arvutusvalemite ja viideteta Exceli dokumenti hindamiseks ei aktsepteerita.

Exceli mudelis kasutatud sisend- ja tulemandmete argumenteeritud majanduslikud põhjendused esitatakse käesoleva peatüki alampunktides. Need peavad aitama luua arusaama kavandatud projektist ja taotleja majanduslikust seisust.

KIKil on õigus küsida taotlejalt kõiki taotlust toetavaid dokumente, arvutusi ja selgitusi, et veenduda esitatud FRA adekvaatsuses ja selle kooskõlas projekti eesmärkidega.

FRA arvestusperiood hõlmab projektile eelnenud kolme majandusaastat, projekti elluviimise perioodi ja elluviimise perioodile järgnevat viieaastast perioodi.

FRA koostatakse jooksevhindades.

FRA aluseks võetakse Rahandusministeeriumi poolt koostatud makromajanduslikud sisendandmed (nt tarbijahinnaindeks), mis on avaldatud rahandusministeeriumi veebilehel kõige hilisemas versioonis.

FRA koostamisel on lubatud aluseks võtta ka teisi avalikustatud majandusnäitajaid, tingimusel, et esitatakse kasutamise vajalikkuse selged põhjendused ja kasutatud näitajate avaliku asukoha viited.

FRA tulemus koosneb analüüsitabelitest (KIKi kehtestatud vormil), mis esitatakse Exceli mudelis.

Tabel 1 – Projekti finantseerimiskava

Tabel 2 – Tegevustulud, -kulud

Tabel 3 – Projekti jätkusuutlikkus

Tabel 4 – Ettevõtte jätkusuutlikkus

Tabel 5 - KHG heite vähenemine

Tabel 6 – KHG Eriheited

Tabel 7 – Ümberarvutused

Kindlasti tuleb:

- Esitada tulu/kulu kalkulatsioonide majanduslikud põhjendused ja selgitused tulu/kulu liikide kaupa, sh tulu/kulu prognoosimisel kasutatud eeldused.

- Esitada põhjendused ja selgitused prognoosis kajastatud projekti elluviimisega seotud tulude/kulude muutuste kohta.

2.2 Finantsanalüüsi koostamine

2.2.1 Projekti finantseerimiskava (Tabel 1)

Projekti finantseerimiskavast peab selguma projekti eelarve, ajakava, finantseerimisallikad, sh omafinantseering.

Projekti eelarves näidatakse ainult selle projektiga seotud investeeringukulud kavandatud tegevuste lõikes.

Projekti ajakavas näidatakse investeeringukulud aastate lõikes, mil need realselt tekivad.

Investeeringute abikõlblikkus peab olema kooskõlas TAT-i §-ga 7.

Kõik investeeringukulud tuleb esitada ilma käibemaksuta, välja arvatud juhul, kui käibemaks ei ole riigi käibemaksuõiguse alusel tagasi nõutav.

Kui projekti käigus planeeritakse tegevusi, mille kulu ei ole TAT-i mõttes abikõlblik, kuid mille elluviimine projekti tegevuste raames on majanduslikult põhjendatud, eristatakse algse investeeringu kulust abikõlblik ja abikõlbmatu osa ning põhjendatakse seda.

Finantseerimisallikatena näidatakse kogu projekti finantseerimise vahendeid.

Taotleja omavahendid – vaba käibekapital.

Struktuurifondide toetus – taotluses kajastatud struktuuritoetuse suurus.

Laenud – projekti finantseerimiseks võetavad laenud kasutusse võtmise aastal (mitte laenu tagasimaksud). Selgitusena esitatakse eeldatavate laenutingimuste informatsioon.

Projekti omafinantseeringuna mõistetakse rahalise kate tagamist kõigi nende kulude jaoks, mida projekti toetusega ei rahastata, sh nii abikõlblikud kui abikõlbmatud kulud ja lisanduv käibemaks.

Toetuse saaja kohustus on tagada rahaline kate kõigi projekti kulude jaoks, välja arvatud projekti toetusega kaetavad kulud, kusjuures omafinantseeringuna ei käsitleta teisi riigi, Euroopa Liidu institutsioonide ja fondide ning kohaliku omavalitsuse üksuse antud abi.

Omafinantseeringu olemasolu tõendamine:

- Omavahendite olemasolu tõendatakse viimase kinnitatud majandusaasta aruande ja taotleja kinnituskirjaga.
- Omafinantseeringuks planeeritava laenu võimet (laenu põhiosa ja intresside tagasimakse võimet) analüüsitakse projekti- ja ettevõtte kogu majandustegevuse jätkusuutlikkuse analüüsi käigus.
- Kolmandate osapoolte rahastamise korral esitatakse rahastajate kinnituskirjad. Krediidiasutuse rahastamise korral on kohustus esitada krediidikomitee siduv otsus projekti rahastamiseks, kus kajastuks laenu sihtotstarve, summa, väljamaksete periood, põhiosa maksegraafik, tagastamise tähtaeg, laenuintress ja muu asjakohane info.

Omafinantseeringu katteks planeeritava laenu tingimused (laenu periood, laenu põhisumma tagasimaksete struktuur, maksepuhkus ja marginaal) peavad olema realistlikud, st vastama turutingimustele.

2.2.2 Tegevustulud ja -kulud (Tabel 2)

Tegevustulud ja -kulud esitatakse ilma käibemaksuta ning prognoosimisel arvestatakse tegelike rahaliste tulude ja kuludega.

Käibekapitali muutu tegevustulu ja tegevuskulu prognoosidele ei lisata.

Tegevustulud tuleb näidata tululiikide kaupa ja selgitada tulude prognoosimise eeldused. Tegevustulude prognoos peab põhinema realistlikul nõudlusanalüüsil.

Tegevuskulud arvestatakse järgmiste kululiikide kaupa:

- Muutuvkulud. Käideldavatest mahtudest sõltuvad: energiakulu, keskkonnatasud, transpordikulud; ja varade mahust sõltuvad: seadmete hoolduse teenus ja materjalid.
- Püsikulud. Tööjõukulud, administratiivkulud, sisse ostetavad teenused, töövahendite kulud, muud tegevuskulud.

Iga muutus tuleb siduda majanduslikult põhjendatud tegevusnäitajatega (tarbimise maht, varade maht).

Ülejäänud kulud (kulum, finantseerimiskulud, maksud jne) ei kuulu tegevuskulude kalkulatsiooni hulka.

2.2.3 Projekti rahavood (Tabel 3)

Projekti finantsiline jätkusuutlikkus loetakse tõendatuks, kui projekti juurdekasvuline kumulatiivne rahavoog on igal aastal vähemalt 0 või positiivne.

Selleks võrreldakse investeeringu arvestusperioodil sissetulevaid rahavoogusid väljaminevate rahavoogudega.

Sissetulevate rahavoogude hulka kuuluvad:

- projekti toetus
- omavahendid
- võetav laen
- tegevustulu

Väljaminevate rahavoogude hulka kuuluvad:

- investeeringukulud
- tagasimakstav laen koos intressidega
- tegevuskulu

Intressid ja laenu põhiosa tagasimaksed tuleb kajastada juhul, kui projekti finantseerimiseks kasutatakse laenu. Kui jätkusuutlikkuse tagamiseks on vajalik kasutada käibekrediiti rahavoona, siis peab selle tagastamise koos intressidega kalkuleerima väljamineva rahavoona.

2.2.4 Taotleja kogu majandustegevuse rahavood projekti arvestusperioodil (Tabel 4)

Taotleja tegevus loetakse tõendatuna jätkusuutlikuks, kui ettevõtte terviku kumulatiivsed rahavood on igal aastal vähemalt 0 või positiivsed. Selleks võrreldakse arvestusperioodil sissetulevaid rahavoogusid väljaminevate rahavoogudega.

Taotleja kogu majandustegevuse jätkusuutlikkuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõik taotleja tegevusega seotud rahalised tulud ja kulud ning arvestada ka projekti mõjudega, st lisatakse projektiga seotud uued tegevuskulud ja -tulud ning projekti mõju jätkuvatele tegevustele (kuludele-tuludele). Arvesse tuleb võtta nii projektiga seotud investeeringud kui muud projekti arvestusperioodil kavandatavad investeeringud.

Taotleja kogu majandustegevuse rahavoogude prognoosi lisatakse taotluse esitamise aastale eelnenud kolme majandusaasta rahalised tulud-kulud, mis peavad vastama majandusaasta aruannetele.

Intressid ja laenu põhiosa tagasimaksed tuleb kajastada juhul, kui projekti finantseerimiseks kasutatakse laenu ning juhul, kui varasemalt on võetud laene. Kirjeldada võetud kohustuste tingimused (intress, tagastamise tähtaeg, tagasimaksegraafik).

Kui jätkusuutlikkuse tagamiseks on vajalik kasutada käibekrediiti rahavoona, siis peab selle tagastamise koos intressidega kalkuleerima väljamineva rahavoona.

3 KHG heite vähenemine (Tabel 5)

Juhul, kui planeeritav projekt hõlmab jäätmete ringlussevõtuks ettevalmistamist ja ringlussevõttu, siis tuleb koostada ka hinnang kasvuhoonegaaside vähenemisele toodanguühiku kohta. Hinnang esitatakse rakendusüksuse vormil.

Juhul, kui tegu on taristu objektiga, siis antud KHG heite vähenemise hindamine läheb projekti korral arvesse ka kliimakindluse A-osa hindamisena.

Projekti kasvuhoonegaaside heite vähendamine toodanguühiku kohta on näitaja, mis väljendab, kui palju väheneb projekti tulemusena kasvuhoonegaaside heide ettevõttes toodanguühiku kohta.

Peamised kasvuhoonegaasid on CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆ ja NF₃. Kasvuhoonegaaside heite vähenemist saab põhjendada, täites KIK kehtestatud vastavaid juhiseid sisaldava vormi.

Vormis tuleb põhjendada, sealhulgas esitades arvutuskäigu ja alusandmed, et projekt vähendab kasvuhoonegaaside heidet. Kõik kasutatud eriheitetegurid kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks peavad olema numbriliselt esitatud ja kontrollitavalt viidatud.